Samostatný vedoucí volnočasových aktivit dětí a mládeže (kód: 75-009-N)

Autorizující orgán: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Skupina oborů: Pedagogika, učitelství a sociální péče (kód: 75)
Týká se povolání:
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 5

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Zjišťování potřeb dětí a mládeže	4
Sestavení obsahu a struktury výchovně vzdělávací aktivity na základě stanovených vzdělávacích cílů	5
Rozpracování obsahu výchovně vzdělávací aktivity do časového scénáře	5
Hodnocení výchovně vzdělávací aktivity a dosažení nastavených vzdělávacích cílů a požadovaných kompetencí	5
Tvorba a vedení výchovně vzdělávacích aktivit pro děti a mládež s ohledem na speciální vzdělávací potřeby, prevenci rizikového chování a zásady multikulturní a environmentální výchovy	4
Provádění krizové intervence při práci s dětmi a mládeží ve volném čase	4
Orientace v právním a ekonomickém rámci při práci s dětmi a mládeží ve volném čase	4
Posuzování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany při práci s dětmi a mládeží	4
Sestavení celoročního plánu činnosti s dětmi a mládeží ve volném čase	5
Řízení realizačního týmu při celoroční činnosti s dětmi a mládeží ve volném čase	5
Organizační a finanční zajištění celoroční činnosti s dětmi a mládeží ve volném čase	5

Platnost standardu

Standard je platný od: 01.12.2015 do: 11.04.2022

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

V případě, že uchazeč je držitelem osvědčení o získání PK Vedoucí volnočasových aktivit dětí a mládeže, je v kompetenci autorizované osoby rozhodnout o uznání ověření shodných odborných způsobilostí v PK Vedoucí volnočasových aktivit dětí a mládeže a v PK Samostatný vedoucí volnočasových aktivit dětí a mládeže.

Uchazeč u zkoušky doloží příslušný certifikát o absolvování kurzu první pomoci o minimálním rozsahu 20 hodin.

Děti a mládež v rámci tohoto standardu jsou chápáni jako účastníci výchovy a vzdělávání ve věku 3 – 30 let.

Autorizovaná osoba bude také při zkoušce přihlížet k úrovni komunikace a schopnosti komunikovat s určitou věkovou kategorií cílové skupiny v souladu se zaměřením jednotky a věkové kategorie, kterou si uchazeč vybere.

Uchazeč autorizované osobě odevzdá písemně vypracovaný celoroční plán činnost s dětmi a mládeží (CPČ), popis modelové výchovně-vzdělávací aktivity (VVA) a rozpočet modelové výchovně-vzdělávací aktivity v písemné a elektronické podobě minimálně 7 dní před dnem konání zkoušky.

Pro potřeby standardu rozumíme **celoročním plánem činnosti s dětmi a mládeží** (CPČ) rozpis celoroční činnosti výchovné jednotky dětí a mládeže dle vlastního výběru uchazeče a zpracovaný v souladu s existujícím školním vzdělávacím programem vybraného střediska volného času nebo výchovně-vzdělávacím programem vybrané organizace.
Rozpis bude obsahovat popis následujících položek:

- Jméno a příjmení autora celoročního plánu činnosti
- Název celoročního plánu činnosti
- Popis vybrané výchovné skupiny minimálně v rozsahu počet členů výchovné skupiny, složení (pohlaví, věk).
- Základní informace o vybraném ŠVP nebo výchovně-vzdělávacím programu vybrané organizace (materiál je přílohou zpracovaného podkladu)
- Základní popis práce se skupinou (frekvence a popis pravidelné činnosti, jednorázové akce)
- Vybrané cíle (vycházejících z výchovně-vzdělávacího programu) a způsobu jejich naplňování ve vazbě na popis práce se skupinou.
- Stanovení dílčích, reálných, měřitelných cílů
- Návrh vhodných mechanismů zpětné vazby k stanoveným cílům a způsob ověřování v čase
- Popis realizačního týmu – popis jednotlivých pracovních pozic a jejich zapojení
- Návrh vhodných mechanismů zpětné vazby v rámci realizačního týmu
- Návrh vhodných způsobů komunikace popsaných aktivit s veřejností a rodiči
- Návrhy vhodných zdrojů financování celoroční činnosti a jednotlivých aktivit

Pro potřeby standardu rozumíme **modelovou výchovně-vzdělávací aktivitou** (VVA) minimálně 8hodinovou práci s dětmi a mládeží (forem, metod, cílů), rozvržených do 1 dne či do několika logicky provázaných celků.
Popis bude obsahovat následující položky:

- Jméno a příjmení autora VVA (personální zajištění)
- Název VVA
- Cílová skupina
- Klíčová slova
- Cíle VVA
- Vybrané kompetence absolventa, na které je VVA zaměřena
- Forma vzdělávání
- Metody vzdělávání (popište metody ve vazbě na dosažení cílů)
- Počet účastníků VVA
- Časová dotace VVA (v hodinách)
- Didaktické pomůcky (vše, co umožňuje dosažení cílů)

- Popis teoretické části VVA
- Popis praktické části VVA (postup)
- Způsob ověření dosažených výsledků
- Podrobný rozpočet VVA
- Přílohy (použitá literatura, podklady pro účastníky atp. - volitelné)

Kompetence *Sestavení obsahu a struktury výchovně-vzdělávací aktivity na základě stanovených vzdělávacích cílů, včetně z nich vyplývajících kompetencí; Rozpracování obsahu výchovně-vzdělávací aktivity do časového scénáře, včetně volby didaktických pomůcek a metod výuky; Hodnocení výchovně-vzdělávací aktivity a dosažení nastavených vzdělávacích cílů a požadovaných kompetencí; Tvorba a vedení výchovně-vzdělávacích aktivit pro děti a mládež s ohledem na speciální vzdělávací potřeby, prevenci rizikového chování a zásady multikulturní a environmentální výchovy* a *Posuzování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany při práci s dětmi a mládeží* se vztahují k modelové výchovně vzdělávací aktivitě a budou na jejím základě řešeny.

Kompetence *Rozpracování obsahu výchovně-vzdělávací aktivity do časového scénáře, včetně volby didaktických pomůcek a metod výuky*, kritérium c)
- Cílová skupina je simulována zkušební komisí.

Kompetence *Tvorba a vedení výchovně-vzdělávacích aktivit pro děti a mládež s ohledem na speciální vzdělávací potřeby, prevenci rizikového chování a zásady multikulturní a environmentální výchovy*, kritérium a)
- Uchazeč představí vzorový příklad zapojení účastníka se speciálními vzdělávacími potřebami do činnosti jednotky v rámci popisu výchovně-vzdělávací aktivity - příklad dobré praxe na modelu jednotky, popisu výchovně-vzdělávací aktivity, s důrazem na věková specifika dětí a mládeže a zapojení ostatních aktérů (odborníci, rodiče, ostatní členové jednotky).

Kompetence *Tvorba a vedení výchovně-vzdělávacích aktivit pro děti a mládež s ohledem na speciální vzdělávací potřeby, prevenci rizikového chování a zásady multikulturní a environmentální výchovy*, kritérium b)
- Příklady typů rizikového chování: závislost na psychoaktivních látkách – drogová závislost; závislost na činnosti – patologické hráčství, kleptomanie, nymfomanie, workoholismus; patologická závislost na osobě – žárlivost; závislost na informacích, virtuální drogy, netolismus, kyberšikana, šikana, sebepoškozování, kouření, alkoholismus.

Kompetence *Tvorba a vedení výchovně-vzdělávacích aktivit pro děti a mládež s ohledem na speciální vzdělávací potřeby, prevenci rizikového chování a zásady multikulturní a environmentální výchovy*, kritérium c)
• Uchazeč představí konkrétní aktivity prevence a zásady řešení výše uvedených typů rizikového chování.

Kompetence *Tvorba a vedení výchovně-vzdělávacích aktivit pro děti a mládež s ohledem na speciální vzdělávací potřeby, prevenci rizikového chování a zásady multikulturní a environmentální výchovy*, kritérium d)
- Uchazeč představí vzorový příklad zapojení účastníka v oblasti multikulturní výchovy - příklad dobré praxe na modelu jednotky, s důrazem na věková specifika dětí a mládeže a zapojení ostatních aktérů (odborníci, rodiče, ostatní členové jednotky).

Kompetence *Tvorba a vedení výchovně-vzdělávacích aktivit pro děti a mládež s ohledem na speciální vzdělávací potřeby, prevenci rizikového chování a zásady multikulturní a environmentální výchovy*, kritérium e)
- Uchazeč představí vzorový příklad práce s dětmi a mládeží v oblasti environmentální výchovy - příklad dobré praxe na modelu jednotky, s důrazem na věková specifika dětí a mládeže a zapojení ostatních aktérů (odborníci, rodiče, ostatní členové jednotky).

Kompetence *Provádění krizové intervence při práci s dětmi a mládeží ve volném čase*, kritérium a)
- Krizovou intervencí v rámci tohoto standardu vymezujeme jako „specializovanou pomoc osobám, které se ocitly v krizi".
- Kritérium je zaměřeno převážně na pochopení teoretické báze praktického krizového působení, dále se zaměřuje na specifické znaky krizové intervence.

Kompetence *Provádění krizové intervence při práci s dětmi a mládeží ve volném čase*, kritérium b)
- Dobrá znalost právního rámce je v procesu krizové intervence nejen potřebná, protože zvyšuje jistotu a odbornou kompetenci pracovníka v krizové intervenci a pomáhá řešit některá dilemata, ale v řadě případů je i nezbytná, a to nejen v procesu pomoci klientovi, ale i pro ochranu samotného pracovníka.
- Základními právními normami ve vazbě na výše uvedené rozumíme normy upravující:

a) mlčenlivost,
b) zpracování a ochranu osobních údajů,
c) oznamovací povinnost.

Kompetence *Provádění krizové intervence při práci s dětmi a mládeží ve volném čase*, kritérium c)
- Kritérium je zaměřeno na popsání procesu interakce pracovníka v krizové intervenci s klientem. Tento proces směřuje z výchozího (navázání kontaktu) do cílového bodu (ukončení a zhodnocení intervence).
- Příklady modelových situací (s důrazem na uvedené jevy - týrání, nechtěné otěhotnění, sebepoškozování, zneužívání návykových látek, útěky z domova, chronické záškoláctví):
  - chlapec, 10 let, podezření na základě vnějších znaků, že je týrán;
  - dívka, 14 let, svěří se, že nechtěně otěhotněla;
  - chlapec, 16 let, informace od kamarádů, že chce odejít z domova po sebevraždě sourozence;
  - chlapec, 15 let, podezření ze zneužívání návykových látek na základě sledovaných změn v chování;
  - dívka, 12 let, podle informace kamarádů často nepřespává doma, domů se bojí, často má neomluvené absence ve škole.
- Uchazeč může toto kritérium plnit v rámci kompetence *Tvorba a vedení výchovně-vzdělávacích aktivit pro děti a mládež s ohledem na speciální vzdělávací potřeby, prevenci rizikového chování a zásady multikulturní a environmentální výchovy*, kritérium b)

Kompetence *Orientace v právním a ekonomickém rámci při práci s dětmi a mládeží ve volném čase*, kritérium a)
- Uchazeči bude předloženo 6 účetních dokladů, z nichž 3 budou správně vyplněny, ostatní budou vykazovat nedostatky, které uchazeč správně identifikuje.

Kompetence *Orientace v právním a ekonomickém rámci při práci s dětmi a mládeží ve volném čase*, kritérium b)
- Základními právními normami souvisejícími s činností vedoucího volnočasových aktivit dětí a mládeže se rozumí normy upravující:

a) zásady smluvních vztahů (smlouvy);
b) zákonnou odpovědnost za škody, za ztrátu svěřených předmětů a za schodek na svěřených hodnotách, které je vedoucí povinen vyúčtovat;
c) odpovědnost za vnesené a odložené věci;
d) trestní odpovědnost (s důrazem na přestupky).

Kompetence *Orientace v právním a ekonomickém rámci při práci s dětmi a mládeží ve volném čase*, kritérium c) lze plnit v rámci kritéria b) udáním konkrétních příkladů z činnosti vedoucího.

Kompetence *Posuzování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany při práci s dětmi a mládeží*, kritérium b)
- Příklady modelových situací:
- Turistická akce – výlet vlakem s pěší trasou na volně přístupnou zříceninu, cesta vede lesem a polem, je značená, se dvěma

přechody silnice 2. a 3. třídy.
- Orientační závod připravovaný pro skupinu dětí staršího školního věku. Cílové body jsou označovány viditelnými terči, součástí trasy je přechod lanové lávky, předpokládaná délka trasy 5 km. Závod děti běží samostatně.
- Lesní tábořiště u potoka, stanový tábor vzdálený od nejbližší vesnice 12 km, účastnící smíšené věkové slupiny, příprava paliva pro slavnostní táborák, rozdělávání a ukončování ohně.
- Raftová výprava na 3 dny, sjíždění Lužnice. Rafty obsazeny po 6, celkem 18 účastníků výpravy, sjezd propustí, chování u jezu a dopravní situace v kotvišti (nastupování, vystupování).
- Orientační hra po městě se získáváním informací od obyvatel pro děti staršího školního věku v průběhu víkendové aktivity v centru většího města.

Kompetence *Sestavení celoročního plánu činnosti s dětmi a mládeží ve volném čase, Řízení realizačního týmu při celoroční činnosti s dětmi a mládeží ve volném čase* a *Organizační a finanční zajištění celoroční činnosti s dětmi a mládeží ve volném čase* se vztahují k celoročnímu plánu činnosti s dětmi a mládeží ve volném čase a budou na jeho základě řešeny.

Kompetence *Řízení realizačního týmu při celoroční činnosti s dětmi a mládeží ve volném čase,* kritérium b)
- Pro rozlišení stylů vedení kolektivu je možné užít některou z typologií užívaných v odborné literatuře nebo přístupy

popsat vlastními slovy. Důraz je kladen zejména na vhodnou volbu způsobu vedení kolektivu v jednotlivých modelových situacích.

Kompetence *Řízení realizačního týmu při celoroční činnosti s dětmi a mládeží ve volném čase,* kritérium c)
- Příklady modelových situací:
  - Člen týmu neakceptuje dohodnutá pravidla a opakovaně mění dohodnutý program.
  - Zástupce vedoucího oddílu přenáší bez dohody s vedoucím oddílu svoje úkoly na další členy týmu a omlouvá tuto skutečnost aktuálním pracovním vytížením.
  - Členové realizačního týmu si stěžují na nerovnoměrné rozdělení úkolů a protěžování některých členů týmu.
  - Dva členové realizačního týmu mají vážný osobní spor a nejsou ochotni dále spolupracovat.
  - Osoby pracující přímo s dětmi se neshodují v posouzení chování jednoho z dětských účastníků, přičemž jeden z nich trvá na jeho vyloučení z další činnosti dětské skupiny.

Kompetence *Organizační a finanční zajištění celoroční činnosti s dětmi a mládeží ve volném čase*, kritérium a)
- Pro potřeby standardu rozumíme **rozpočtem modelové výchovně-vzdělávací aktivity** souhrn předpokládaných nákladů na její realizaci a předpokládaných příjmů a to minimálně ve členění:
  - Náklady:
    - mzdové náklady a OON (náklady na zaměstnance, DPČ a DPP);
    - materiálové náklady (spotřební materiál, drobný hmotný majetek, dlouhodobý hmotný majetek nebo jeho odpisy);
    - nemateriálové náklady (náklady na služby, spotřeba energií, doprava, cestovné, drobný nehmotný majetek, dlouhodobý nehmotný majetek).
  - Příjmy:
    - příjmy od účastníků aktivity;
    - příspěvek zřizovatele;
    - granty a dotace;
    - dary;
    - ostatní.
- Důraz je kladen zejména na znalost možných zdrojů financování aktivity, reálné pokrytí nákladů aktivity a kompletnost rozpočtu na výdajové straně.

Kompetence *Organizační a finanční zajištění celoroční činnosti s dětmi a mládeží ve volném čase*, kritérium c)
- Kritérium je zaměřeno na popsání komunikace samostatného vedoucího oddílu s veřejností a rodiči.
- V rámci komunikace s veřejností je vyžadován popis základních PR aktivit, které budou v rámci celoročního plánu realizovány, v rámci komunikace s rodiči pak popis zejména praktické organizační komunikace.

Autoři standardu

Autoři kvalifikačního standardu

Kvalifikační standard profesní kvalifikace připravil ET pro volnočasové aktivity v oblasti práce s dětmi a mládeží, ustavený a licencovaný pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Národní institut dětí a mládeže MŠMT
Česká rada dětí a mládeže, o. s.
Hestia, o. s.
Sdružení pracovníků domů dětí a mládeže v ČR, o. s.
Pionýr, o. s.
YMCA v ČR, o. s.
Rada dětí a mládeže kraje Vysočina, o. s.